

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Iskolai év végén.

Elvesz az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való, mivelhogy megvetette az igaz tudományt. (Hoseás 4, 6.)

Az országutnak és az élet utjának egyformán vannak forduló pontjai. Az isteni bölcsesség rendelte ezeket. Ha elindul a vándor, tekintete nem vesz a beláthatatlan végtelenségébe, a hegyek részekre osztják utját s minden forduló megállásra inti, pihenő helyet, új erőt kínál. Így van az élet utján is. A fordulók ezt is földarabolják, hogy könnyebben befuthassuk, hogy minden fordulónál megálljunk, számot-vessünk, új erőt gyűjtsünk. Nevezetes fordulóhoz értünk most is, az iskolai esztendő végéhez. Ez az aratás a lelki életben. Az aratók dalba szakadó lélekkel fonják a koszorút. A bölcsék fejét tudományból font koszoru ékesíti. Mint a repülni tanuló madár vágyik egyik ágról a másikra, úgy vágyik a gyermek egyik osztályból a másikba, mignem lelkének szárnyai megerősödnek s kirepül az élet mezéjére, a hol nincsenek fák, a hol erejét használnia kell. Ha jól megerősödött, átrepül a végtelen tengeren is, különben sirját leli abban. Kinek ifju évei lelkét megacézolták, az megáll az élet hullámai között, a gyenge elmerül.

Alljunk meg ez időpontnál s tekintetünket fordítsuk az iskola felé. Az iskola a tudomány kufforrása; a tudomány az ember méltósága. Nemcsak. Lelkének tápláléka, vezető fáklyája. Már Hoseásnál olvassuk: Elvesz az én népem,

mivelhogy tudomány nélkül való. Iskola nélkül nép nem élhet, nem művelődhetik, előre nem haladhat. A reformáció mikor zászlójára írta a lelkiismereti szabadság és az előrehaladás magasztos elveit, minden templom mellé iskolát állított, hogy ezeket megvalósíthassa, hogy a népet vezesse; lelkében világosságot és szabadságot támasszon. És ha szétnézünk ma a különböző országokban, azt látjuk, hogy az a nép halad legbiztosabban előre, az erősödik szellemében, gazdaságában, amelyik az iskolákra legtöbbet áldoz. Ne gondold, kedves olvasóm, hogy az iskolának nincs befolyása a nép anyagi jólétére is. Kimondhatatlan mértékben. Tudom, hogy azt mondog, kedves hívem, hogy a tudományból nem lehet megélni. Igazad van. Azt mondog: egy pár birka többet ér minden iskolánál. Jól van. Hanem jer most velem. Nyissuk fel a bibliát, keressük meg Salamont, a bölcs királyt. Megjelenék az Ur Gibeonban Salamonnak éjjel álmában és monda: Kérj, a mit akarsz s megadom neked. Salamon felelt: Adj a te szolgáltnak bölcs szívet, hogy tudja megítélni a népet, tudjon választást tenni a jó és gonosz közt. És tetszett az Urnak a Salamon beszéde s adott neki bölcsességet, melyhez hasonló nem volt sem előtte, sem utána; sőt a mit nem kért, azt is megadta neki az Isten: a gazdagságot és a dicsőséget. És azt mondja Salamon: jobb a bölcsesség a drága köveknél és semmi gyönyörűség nem lehet egyenlő vele. A bölcsesség által uralkodnak a fejedelmek, viselnek tisztséget a birák; nála van a gazdagság, tisztesség és az igazság. A ki megnyeri a bölcsességet, nyer életet. Ez által sokasulnak meg napjai, s meg-

hosszabbulnak életének esztendei. Salamon király leírta a mit érzett és tapasztalt. Vajon mi nem érezhetjük, nem tapasztalhatjuk ugyanazt? Elődbe állítok, kedves hivem, két embert, egyik tanult, a másik nem látott iskolát. — Melyik fogja vezetni a másikat? melyiknek munkája gyümölcsözőbb? Nézd amaz embert, kezével dolgozik, mint te, de keze ügyesebb, munkája finomabb, értékesebb, mert ő iskolában járt. Ott van a másik, olyan földet művel, mint te s mégis több hasznot huz, mert bölcsen műveli. Vagy nézd a harmadikat, hatalma alá kényszerítette a természet erőit, a gépek segiteneke neki, hogy több és jobb munkát végezzen és ő előrehalad, mert bölcs. Ugy-e, kedves hivem, a bölcsességből nem lehet megélni, de meg lehet a bölcsesség által? Csak ne gondolja az ember, hogy a ki iskolában járt, annak már nem kell a kezével dolgozni. Az ész nem teszi fölöslegessé a kéz munkáját, hanem azt fejleszti, tökéletesíti, értékesebbé teszi. És akkor az a föld, mely ma alig képes táplálni lakóit, két annyi népnek biztosít jóllétet. Iskolára szüksége van a tudósnak és kézművesnek egyaránt. Nemzetünk csak akkor lesz nagy és hatalmas, ha megsokasodunk mi magyarok, ha a földet gazdagon kamatoztatjuk, ha kéz- és gyáripár által országunkat gazdaggá, tudomány és művészet által híressé tesszük.

Elvesz a nép mely tudomány nélkül való; de elvesz az is, mely megvetette az igaz tudományt. Lehet iskolánk millió, tanulhatunk éjjel és nappal, de ha a mi bölcsességünknek forrása nem Istennek félelme: akkor a mi bölcsességünk gyötrelem. Vágyainkat, kívánságainkat, igényein-

ket szaporítja meg, de a kielégítés útját nem mutatja meg s boldogtalanságba kerget. Isten nélkül hozzá foghatunk Bábel tornya építéséhez, csak belezavarodunk. A tudás nem teszi fölöslegessé Isten félelmét és a hitet, de ezekből meríti erejét. Ezt a forrást a szívben a szülői háznak kell fölnyitani, az iskolának kell megmélyíteni. A kettő együtt adhat igazi bölcsességet, mely átkutatja a földi dolgok törvényeit és fölér az égbe. — En azt óhajtom, hogy mindenki életet nyerjen s meghosszabbítsa magyar nemzetünk napjait ezen a magyar vérrel és könnyel megszentelt földön, azért Mózes szavait idézem: *„Vegyétek szívetekbe mindezeket az igéket és parancsoljátok meg fiaiatoknak, hogy megőrizték és megtartsák a törvénynek minden igéit, mert nem hiába való ez íge, hanem a ti életeitek, ez íge által hosszabbítjátok meg napjaitokat a földön.“* (V. Móz. 32. r. 46. 47.)

Biró Sándor.

Kegyesség útja.

Kéfás látta — Simonnak megjelent.

(Folytatás.)

— „Levi, Simon!“ kezdte csak egyszerre János különös, megváltozott hangon. „Bizonyos, hogy a főtanács és helytartó előtt Messiásnak kellett magát neveznie!“

— „Mi van veled? Mit akarsz mondani?“ kérdezte mindkettő egyszerre.

Akadozva szólott a kérdezett: „De hát — ő-e — lehetett-e ő a Messiás? De ha ő lett

TÁRCZA.

A nép átka.

Nagy vagyont gyűjtött össze Vékás Péter uram. A pénze garmadával állott; marhájának számát sem tudta, földje meg annyi volt, hogy a fél falu hozzá járt napszámba.

Pedig Vékás Péter szegény legény volt hajdanában, de azt mondja a közmondás: „Szemesnek áll a világ.“

Vékás Péternek meg talán száz szeme is volt, mert mindent meglátott, miből egy fillér haszna lehetett; talán száz keze, száz lába is vólt, mert Vékás Pétert mindenütt ott lehetett látni, mindenütt tett-vett valamit, hol üzletet lehetett csinálni!

Hogy ki volt ez a Vékás Péter, senki sem tudta, mert idegenből került ide. Némelyek azt mondták, hogy magyar ember, mások azt erősítették, hogy zsidó, sőt akadtak olyanok, kik azt erősítették hogy bizony őkelme valami pogány hitű. — Hát ezt leginkább el is hitték, mert az érzése bizony rettenetesen pogány vólt.

Amint néhány koronát, összekuporgatott, el kezdett szörnyű módon uszoráskodni. Mit is tesz az: uszoráskodni? Semmivel sem jelentke-

vesebbet, mintha valamely fenevad beleharapna testünkbe s azután a harapott seben kiszívna vérünket.

Ilyen uszorás lett Vékás Péterből s csűf mesterségit annál inkább folytathatta, mert akkor még nem volt meg az uszorásokról szóló törvény. Ma már könnyű elbánni az ilyen kétlábú piócákkal. Egyszerűen feljelentjük s amíg az összeharácsolt koronák penészednek, addig az uszorás uramat is hüvösre teszik s bizony ha talán nedves szobát talál kapni, vigasztalhatja magát azzal, hogy nemcsak a kedves koronák penészednek, hanem ő maga is osztozik sorsukban.

Vékás Péter abban a korban élt, mikor még nem voltak az emberek annyira megokosodva, hogy ki tudták volna számítani, hogy mennyi az a 8 perczent törvényes kamatláb. Vékás Péter azonban jól tudott számítani, de ő mind csak azt számította, hogy minél nagyobb kamatot kapjon. Kapott is. Sok szegény megszorult ember egy év alatt már kétszer annyi kamatot is ízetett, mint a mennyi kölcsönt felvett. — Ha a szegény ember nem tudta a nagy kamatot fizetni, Vékás ur adta a nagylelkűt: „Nem baj, édes fiam, ha most nem tudsz fizetni, a tőkéhez csatoljuk a kamatot s majd fizetsz, mikor teheted“.

A szegény bolond adós még hálásan meg-

volna, Isten bizonyára nem engedte volna, hogy oly csufosan érje végét. Nem e irva van a törvényben: Átkozott Isten előtt, ki fára függesztetett?”

Megdöbbenve néztek a szólóra, ki maga is megvult ijedve az épen most kifejezett gondolattal felett.

— „Nem azt mondja a zoltáríró, — veti közbe félienken Lévi — „hogy az igaznak sokat kell szenvednie?”

— „Igen, de, így folytatja tovább, az Úr megsegíti mindenből.”

— „Hát Keresztelő Jánosnak, a nagy prófétának feje is nem hóhér heze alatt hullott el?”

— „Igaz; de a Messiás! Nem-e a próféta jövendölte, hogy a messiási korszakban nem lesz többet halál, sem könny, sem jajgatás, sem fájdalom. Hogyan engedte volna Isten az ő felkentjét meghalni, a helyett, hogy angyalok legioit küldötté volna az ő ellenségeire, hogy a mi atyánknak Dávidnak birodalmát ismét felállítsa. Nem-e hatalmas királynak kellene lennie a Dávid házából, hogy uralkodjék mind a világnak végeiglen?”

Levi semmit sem tudott felelni a mennydörgés fiának, kibe mindinkább befészkelte magát az ellenmondás szelleme. Simon hallgatott, de annál inkább küzködött maga magával, hogy vajjon Jézus nem-e a Messiás?! Hiszen ő maga annak tartotta magát; ő, ki oly kegyes, oly igaz és nagyobb vala, mint minden próféták Mózes-től kezdve Jánosig; és ő Kéliás maga legelső volt a tanítványok között, midőn amaz ünnepélyes pillanatban kimondotta azt a legmélyebb meg-

győződéséből fakadó súlyos bizonyágtételt: Te vagy a Krisztus! És hát még sem ő lett volna? Keresztre feszített — átkozott! És pedig: gonoszok kezei által. De: — Isten megengedte, ugyanaz az Isten, kiről a zoltár azt mondja „nem engeded, hogy a te szentéd rothadásra jusson” — elhagyta, — ő hát nem lehetett a Messias. Így hát elámitotta őket? Nem ők, tanítványai, tették róla először ezt a vallomást, még meg is tiltotta nekik, hogy arról másoknak szólnak. De ha: mégis magát is annak tartotta: akkor tévedt és most már minden-testnek útját futotta meg; és ők róla s dicsőségről álmodtak; az álomból oly hirtelen felébredtek és oly keserűen csalódtak. Ne haragudjanak reá azért — Ah! hisz oly jó volt!

E végső gondolat zárta be Simon tépelődését, megoldást nem talált, hanem gondolatláncolata újból meg újból az Istentől megenyedett keresztalából indult ki, miből az a végeredmény következett, hogy ő nem Messiás, mi ellen meg mindig szive lázadt fel: hiszen olyan jó, olyan nagy, olyan igaz vala.

János felemelkedett. „Jertek, menjünk tovább; mind világosabb lesz. Egy nap alatt, ha jól megyünk, galilaeai földön lehetünk. Gyorsan megindult, a másik kettő valamivel lassabban követte: Levi fáradtságból, Simon, mert a lelkében háborgó gondolatok egész erejét s figyelmét igénybe vették. Csak egy párszor pihentek rövid ideig; de akkor sem sokat beszéltek egymással: mindégik magával volt elfoglalva.

Végre — a honvág legyőzte Levi fáradtságát is — és alkonyatkor elérték a galilaeai

köszönte Vékásnak jóságát. Pedig ha eszébe jutott volna, hogy a halnak is izletes csemegére teszik a maszlagot s míg a szerencsétlen eszi a csemegét, egyuttal a halált szedi magába!

Igy jártak a Vékás adósai is. A sok rossz esztendő miatt sok ember szorult kölcsönre. Mind csak Vékáshoz mentek pénzért. Vékás meg mindenkinek adott, kiről tudta, hogy vagy háza, vagy darabka földje van.

Lassanként rákaptak az adósok, hogy Vékás ur csatolja a tőkéhez a kamatot. Így aztán 10 korona 20 korona tartozásból lassanként 100—200 korona lett.

Mikor azután Vékás látta, hogy a szegény adós birtoka nem ér két annyit, mint a tartozás összege, felszólította az adóst, hogy most már fiessen, mert szüksége van a pénzre. Persze ha fizetni nem tudott Vékás bepörölte; a pört megnyrta, a szegény ember vagyonkáját elliczitalták rendesen Vékás vette meg. Lassanként így járt valamennyi adós. Vékás ur potom kölcsönöket összevásárolta a falu legnagyobb részét s a szegény ember, a ki nem akart koldulni menni, mint zsellér művelhette a Vékás földjeit; kapott érette annyi termést, hogy épen éhen meg ne haljon.

Istenem, milyen érzéssel vágta bele ekéjé a szegény ember a más földjébe, pedig az azelőtt azívé volt; milyen érzés fogta el, midőn a

learatott gabonát az uzsorás csürébe kellett betakaritania! Átok, keserű átok kísérte aszegény, kifosztott ember érzéseit. „Isten a haló porában se nyugtassa meg!” — Ez hangzott mindenütt, hol bizalmas körben keseregtek vagyonuk elvesztése miatt.

Hasztalan kesergés. Vékás nagy vagyont harárcsolt össze s mikor az uzsorások ellen meghozták a törvényt, ő már megvetette a feje alját, az ő vagyona már akkor magától nőtt.

Hanem hát olyan vagyon volt az, melyet az ember nem visz magával a más világra. S mit ért vele Vékás? Nem volt a nagy vagyona miatt sem éjjel sem nappala nyugodt, félt, hogy meglopják, kirabolják. Rabja lett pénzének, vagyonának. A sok félelem miatt betegségbe esett.

Nem tudott aludni, nem volt étvágya. Doktort hivatott, ez azt mondta, hogy a legfinomabb ételeket kell enni. Drága pénzen hozatott szakácsnét, tömérdek vagyont pazarolt el a legfinomabb ételekre. Hasztalan volt minden. A dúsgazdag ember elvégre mégis éhen halt meg a legnagyobb kinok között.

Mikor megtudták a koldus botra juttatott emberek a vérszopó állat halálát, fenhangon kiálták: „Az Isten haló porában se nyugtassa meg.” — És az átok megfogta.

Fényes temetést rendelt végrendeletében. Egy nagyvárosi temetkező-vállalat szállított ez

határt, s úgy tetszett, hogy itt a hazai földön szívük nyugtalansága, mintha csillapodott volna. Most már nem siettek úgy, a tájék ismerős volt, itt is, ott is bánatosan kellemes emlékek újultak fel. Itt sétáltak vele a mezőkön és szólott mutatva az égi madarakra és diszló liliomokra; ne legyetek szorgalmatosak a holnap napnak gondjával! Vagy a mint játszó gyermekek mellett haladtak el, eszükbe jutott ama mondása: ilyeneké a menyeknek országa.

A mustár bokrok, fügefák pedig azokra a képekre emlékeztettek, melyek által megértette velük a legmagosabb igazságokat.

Az alkonypir láttára az „idő jelei“-re gondoltak, míg a Tabor az a titokteljes hogy földfeletti dicsfényben mutatta fel őt.

— „Itt építsünk magunknak hajlékot“ szólott Simon, s azzal letelepedett egy helyre, s utána a másik kettő is. Azután elövette az árpa-kenyeret, mit a legközelebbi faluban vásárolt, ég felé emelte tekintetét, megtörte és szétszította. Egyik sem szólt egy szót sem, a mint ott ettek olyan nyugodtan érezték magukat, mint már régóta nem.

Gondolatokba mélyedve, álmodozva néztek maguk elé: Mire gondoltak?

(Folyt. köv.)

Csűrös József.

Kinek a szive...

Kinek a szive jéghideg
Embertársát ki meg se látja,
Kíhez a jajszó föl nem ér,

Kinek nincsen egy jó barátja,
Ki csak okot gyűjt a haragnak:
— Halál az élet annak!

Kit csak csalódás vert, ütött,
Kinek kihalt minden reménye,
Kinek — a lelke gögbe fulván —
Imája sosem szállt az égbe
S ajkán csak zokszavak fakadnak:
— Halál az élet annak!

De a ki tud szeretni hűn,
Az embert nézi testvérének,
Ki meg tud bűnt bocsátani,
Kiben kétség s a gög nem élnek,
Ki megindul szaván a jajnak:
— Mily szép az élet annak!

Juhász Sándor.

Hazai krónika.

1902. június 2.

Apponyi a kiegyezésről. A képviselőház elnöke gróf Apponyi Albert a napokban meglátogatta jászberényi választóit és előttük beszédet tartott. Szóba hozta a folyamatban levő kiegyezési tárgyalásokat is, és a következőket mondotta: Ha a kormány a mostaninál rosszabb kiegyezést kötne: arra többséget a házban nem kapna, de még akkor sem, ha a házat feloszlatnák, mert a kik a jelenlegi kormánnyal a kiegyezést csinálják, azok akkor mind az ellenzékre mennének át. Ez elég világos beszéd, melyet odaát a szomszédban is meghallhatnak.

alkalomra ravatalt, fekete drapériákat. A holttest mellett ezüstös ruhájú szolgálk örködtek.

Mikor eljött a temetés órája, harangoztak. A sok koldussá lett nép indult a temetésre; nem azért, hogy kikisérje a halottat, hanem hogy megbámulja a cifra halottas kocsit, a fáklyákat s a díszesen öltözött temetkezési szolgálkát.

Az égen ugyanakkor sötét felhők kezdének tornyosulni. Megmozdul egyszerre az orkán, főkavarja az utca porát, majd belekapaszkodik a fák lombjaiba, ezeket hajlitja jobbra-balra, tördeli össze darabokra, amellyikkel így nem boldogul, azt tövestül tépi ki, majd a háztetőket bontja meg. Azután főlhág a felhők közé, vállalra veszi a lomha felhőket, kezdi őket kavarni egymáshoz verni, közelebb hozni. Közben egy-egy villám, dörgés. A felhő mind közelebb jő, a villám sűrűn csattog.

Mikor a kántor elkezdte az éneket, az eső is nagy cseppekben kezdett hullani s ömlött, valósággal ömlött a jég és eső, mire elvégezte az éneket. A pap beszédét már nem hallgatták, csak annyit jegyeztek meg, hogy arról akar beszélni: „Ne vigy minket a kísértetbe“. . . Egy szörnyű csattanás rémité meg az embereket. Futott, ki merre tudott. Maradhatott már a cifra temetés, elmélkedhetett a pap, nem nézte, nem hallgatta senki. A babonás temetkezési szolgálk káromkodva mondták: „Látszik hogy gonosz

ember voltál, azért adott az Isten olyan rossz időt a temetésedre.“ — Hiában, ők megvoltak fizetve, nekik ott kellett maradniok, akár mint ömlött a zápor.

Mikor a pap bevégezte beszédét, a koporsót a szó szoros értelmében fellökték a kocsira, a fáklyákkal bármint kinlódtak, nem tudták meggyújtani. A kocsis mérgesen ütött a lovakra, ezek megindultak. A temetkezési szolgálk majdnem futva mentek a kocsi után s attól lehetett tartani, hogy a koporsó a göröngyös uton le hull a kocsiról. Hanem elérkeztek a sírhoz. A koporsót belelökték a gödörbe, a napszámások behantolták s mire munkájokkal készen voltak, a vihar elmúlt, az orkán tovaragadta a terhes fellegeket, a nap mosolyogva hajolt nyugovóra.

Másnap érkezett meg a halott testvér, egy fősvény kereskedő. Utközben vasuti baleset történt s e miatt késett el a temetésről.

Szörnyen mutatta, hogy mennyire sajnálja drága testvérét, de magában igen nagyon nér-gelődött, mikor az elhunytak meghitt gazdaszszonyától megtudta, hogy az Istenben megpoldogult csupán 1000 pengő készpénzt hagott, mert utolsó időben igen sokat költött drág ételekre. (Azt persze elhalgatta, hogy egy észét a pénznek meg ő lopta el, míg a beteg kinjai között fetrengett.) Előadta a meghitt gazdaszony a végrendeletet. Minden vagyon a testvére száll,

A főrendiház ülése. A főrendiházban május 28-án kezdték tárgyalni az 1902. évi költségvetést és 29-én szerencsésen be is bejezték. Az ellenzéki főrendek (mert ilyenek is vannak) megtették szokásos rövid felszólalásaikat, melyben azt panaszták fel, hogy a kormány politikájával nincsenek megelégedve. *Császka* György egri érseknek az fáj, hogy az egyetemi alapokat, miért veszik fel a költségvetésbe. *Zichy* Nándor meg azért panaszol, hogy a pesti egyetem katolikus jelleme megszűnt. *Ambrózy* István br. azért támadja meg *Darányit*, miért, irtatja a vértüt és a kártékony állapotokat. *Szabó* Jenő a ki-egyezés, *Laszkáry* Gyula a régi magyar földbirtokos osztály pusztulása miatt panaszodik. A szakminiszterek válasza után elfogadták a költségvetést és megszavazták a bosnyák vasutakról szóló törvényt is.

A magyar delegáció május 30. 31-én folytatta tanácskozásait gróf *Andrássy* Gyula elnöklése alatt. Elsőnek *Palloszky* István mondja el elégedetlenségét *Mérey* Kajetán külügyi osztályfőnökkel szemben. Azután *Holló* Lajos felelőségre vonja a külügyi kormányt, hogy miért nem védi meg érdekeinket a nagy-német mozgalmakkal szemben, melyeknek célja az, hogy Ausztriát Magyarországgal egyesítse és a nagy német birodalmat megalkossa. *Szell* K. és utánna *Kállay* Béni azt bizonyították, hogy ugy a külügyi hivatal, mint Magyarország belügyi kormánya e mozgalmakkal szemben megteszi kötelességét. Ezzel a külügyi költségvetést elfogadták. A bosnyák költségvetés tárgyalásánál gróf *Wilczek* és *Palloszky* erősen kikelnek annak elfogadása ellen, mert a delegáció a zárszámadásokat nem vizsgálhatja át. Követelik a

zárszámadások betérjesztését. A miniszter legyen felelős az egész kormányzásért. *Kállay* közös pénzügyminiszter azt feleli, hogy ő kívánja, hogy a bosnyák számadásokat megvizsgálja a parlament, de neki erről még a törvény nem rendelkezett. Bosniában jó rend van s a nép meg van elégedve a kormánnyal. Kéri a tétel megszavazását.

A vitát folytatják.

Krónikás.

Dal a boldogságról.*

Jajj, de sokat tudsz már,
Édes gyöngyvirágom,
En gyűgyögő kis galambom,
En nagy boldogságom.

Tudod már, hogy téged
Mennyire szeretnek . . .
S kis szivednek mássa támad
Minden szeretetnek.

Tudsz ölelni szépen
A két kis karoddal
Képmutatás nélkül való
Igaz vonzalommal.

Szeretettel nézel
Az egész világra
Ez az összes tudományok
Legszébb tudománya!

Oh ne is tudj többet
Akármédig élnél
Többet ér egy kis szeretet
Minden bölcsességnél!

Szabolcska Mihály.

Világkrónika.

Ujabb lázadás Kinában. Szecsván tartományban a boxerek élénken mozgolódnak és értesítették a janghszieni hivatalnokokat, hogy az idegeneket mind meg fogják ölni. A lázadók állítólag már több katolikus és protestáns templomot elpusztítottak és sok embert megöltek és kiraboltak. Az összes falvakból segítségül hívják hiveiket a boxerek. A lázadás elnyomására katonaságot küldtek ki.

Amerika Vilmos császár ellen. Vilmos császár Nagy Frigyes szobrát az Egyesült államoknak ajándékozta. New-Yorkban erős mozgalom indult meg az iránt, hogy az amerikai városokban császárok, királyok szobrát felállítsák. Olyan uralkodók szobra nem kell, a kik Isten kegyelméből uralkodnak. Hát ugyan az elnökök kinek a kegyelméből és kinek a segédelmével uralkodnak?

Románia ünnepe. Május 22-én mult 25 eszten-deje, hogy a mostani román királyság megalakult, önálló állam lett. Ez alkalomból nagy nemzeti ünnepet tartottak Bukarestben. A király kiáltványt intézett a néphez, melyben kitartásra, hazaszeretetre buzdítja.

Az elpusztult sziget. Egy berlini újság szerkesztője tudósítást küldött ki Martinique szigetére, a ki a pusztulásról a következőket írja: „Sötét éjszaka volt — ugymond — midőn a Dixie nevű amerikai gőzösön elhajóztunk a tűz és füstökádó peléi kráter mellett. A tájat örökös villámlás világította meg s a villámlást ugyanaz a kiömlő gáz okozta, mely St.-Pierre szerencsétlen lakóit elpusztította. Az áldozatok száma mind-

de köteles egy díszes sirböltöt készíttetni s az elhunytat abban elhelyeztetni.

Haragudott is ezért a fősvény testvér, de engednie kellett a halott végső akaratának. Olcsó pénzen fogadott napszámókkal hamar összetákolgatott egy kriptát s hatósági engedéllyel kiásatta testvére koporsóját, átköltöztette az új sirböltbe. Mikor bezárta a testvér az ajtót, azt mormogta fogai között: Na vén pazarló, nem mindegy lett volna, akár itt, akár ott (t. i. a földben.)

Harmadnap mulva a temetőőr azzal a jelentéssel állit be a Vékás házhoz, hogy: istálom, nagy baj történt, a kriptá összeomlott.“

Mit volt, mit tenni? A fiatal Vékás kiszedette bátyja koporsóját a romok közül, azután nagy haraggal ismét a földbe ásatta.

A falu népe mindezeket látva, szentül meg volt győződve; hogy az ő átkuk fogta meg a gonosz embert s azért nincs nyugalma haló porában.

(Kraszna.)

Zoványi Lajos.

azonálta nem olyan nagy, mint az első híradás jelenti. Fort de France lakói 10,000, mások 25,000 halottat emlegettek, de ennél többen semmiesetre sem pusztultak el. Fort de Franceban rettenetes forróság van, s ez undorítóan piszkos kikötővárosban csaknem tühretetlen a tartózkodás. Tegnap száz földönfutó érkezett ide, s a hatóság gondoskodott ellátásukról. Elpanaszolták viszontagságaikat és gyötrelmeiket, majd elmondották, hogy tegnap reggel 5 órakor újabb kitörés volt, s ezért kellett menekülniök. A kráter különben Fort de Franceban is érezte hatását. Sűrű sötétség uralkodott, utóbb pedig közapor zudult a városra. A lakosság megriadva menekült, a parton s a horgonyzó hajókon keresve menedéket. Sok hajó tulsufolva elvitorlázott. A félelem egyre szörnyűbb mérvet ölt. A négerek várva-várják a gőzösöket, melyeken Guadeloopeba hajóznak. A Pelée folytonosan füstölög; nagyon valószínű, hogy újabb kitörés lesz. —

St.-Vincent szigetét közvetlen veszedelem fenyegeti s ezért a lakosságnak hatósági rendeltetése távoznia kellett. A Dixie tegnap odahajózott, hogy a menekvő emberek segítségben részesítse. Itt meglehetősen drágák az élelmiszerek, de éhínségről szó sincsen. St.-Pierreben eddig mindössze 6000 holttestet találtak. A szerencsétlenek számára világszerte gyűjtés indult meg. Királyunk 25 ezer koronát adott e célra.

Apróságok.

A gyermek predikátor. Londonban rendkívül nagy feltűnést kelt egy Cooke „Jack“ nevezetű tizenöt és fél éves fiú, ki január és februárban minden este 6 órakor több mint 2000 hallgatóságnak predikál. E 6 órai predikálástól csakvasárnapon tér el, a midőn a rendes istentiszteleti időben d. e. és délután is beszél. A legtöbbször rögtönözve predikál. Az egyes termek és templomok hol beszél, zsufozásig megtelnek. Mint az élet történetében fel van jegyezve, ez a kis fiú már 11 éves korában meg kezdte a predikálást Manchesterben. 1899-ik évben már körutat tett Amerikában a nagyobb városokban predikálva. Még csak az elhalt hírneves Spurgeonról van feljegyezve, hogy 16 éves korában önálló predikátor volt.

Hol van önnek a füle? Egy városi hivatalnok, ki nagyon szépen hegedült, de ki a templomban nem igen figyelt a beszédre, így szólt a lelkésznek egy alkalommal: „Meg akarom mutatni, milyen hatással bír a zene, kérem figyeljen jól ezen darabra.“ „Ügyesen volt eljátszodva.“ „Mit mond?“ „A mit már mondtam; ügyesen volt eljátszodva?“ „Mit? Ezt hallja és nincs elragadtatva?“ „Hol van önnek a füle?“ „Legyen nyugodt kedves uram“ felelt a lelkész „nekem is van okom csodálkozni.“ En is a

szószékről a legszen-
tebb és legmeggyő-
zőbb igazságokat ter-
jesztettem uraságod
eleibe, oly belső meg-
győződéssel beszél-
tem, azt hittem ké-
pes lennék a halot-
tat feltámasztani; s
gondoltam magam-
ban: „most már érez-
ni fogja, s ön oly
közönyösen ült ott,
mintha nem is hal-
lotta volna, pedig az
sokkal érdekesebb
tárgy, mint az ön
muzsikája. En is nem
egyszer csodálkozva
kérdeztem: „Hol van
hát a füle?“

A valódi kor-
mányzó. A XVII-ik
században egy állam-
férfi, Whitlocke, az
országot fenyegető
és el nem hárítható
veszély miatt annyira
aggódott, hogy mivel
semmi mentő eszköz
nem tudott ki találni,
egész éjszaka nem
tudott aludni, hanem
leverten elcsüggedve
sétált fel s le. A tit-
kára — egy vallásos
ember — reggel a
szobájában lépve, meg-
kérdezte, miért oly
rosz kedvű? Mikor
megmondotta, akkor
meg azt kérdezte a
titkára: „Mit gondol
uram, jól kormányoz-
ta isten e világot, mi-
előtt ön született
volna?“ „Kétség ki-
vül.“ A titkár foly-
tatta: „Hiszi-e, hogy
az ön halála után is
jól fogják kormányozni
világot?“ „Több mint bizonyos“ volt a felelet. „Akkor
nem bizhatik-e az isten kormányzásában addig is, a
míg ön él?“ Whitlocke az okoskodás által meggyő-
zette, buzgón imádkozott, lefeküdt és nyugodtan
aludt.

Petőfi és E. Kovács Gyula.

„Több mint bizonyos“ volt a felelet. „Akkor nem bizhatik-e az isten kormányzásában addig is, a míg ön él?“ Whitlocke az okoskodás által meggyőzette, buzgón imádkozott, lefeküdt és nyugodtan aludt.

Egyházi élet.

A tiszánineni egyházkerület ez évi közgyűlését május 27 és következő napjain tartotta meg Miskolczon. A gyűlés elején *Bernáth Elemér* gondnok megható beszéddel üdvözli a kerület ősz püspökét *Kuum Bertalant*, azon alkalomból, hogy most a tavaszon töltötte be 60 éves lelkészi szolgálatát. A püspök jelenleg 86 éves, de még testi, lelki erejének egész teljességével végzi a kerület ügyeit. Jelentéséből örvendetes tudomásul vették, hogy a kerület vallás-erkölcsi élete nagyon kedvező, különösen a jótékonyág terén történtek szép adományok. Elől jár gróf *Andrássy Dénes* és neje, kik 35 ezer korona adományt nyújtottak a kerület szegényebb egyházainak. Tanácskoztak az egyházi adózás keresztül viteléről, a vallás tanítás egységessé tételéről, s még több egyházi és iskolai kérdésről.

A Tisza-család alapítványa. Tisza Kálmán hátrahagyott családja nagyobb szerű alapítványt szándékozik tenni a magyar ev. ref. egyház javára. Az alapítvány Tisza Kálmán nevét fogja viselni s összege, föltételei már legközelebb közhírré fognak tétetni.

A baptisták ellen. Esztergom megyében a baptista vallás egyre terjed és ezért Perény *Elemér* központi szolgabíró, több plébános följelentésére a baptizmus terjesztőit: *Locker Gáspár*, *Spielmann Antal*, *Baumann István* és *Gersten Mátyás* gazdákat egyenkint 200—200 korona pénzbírságra és 15 napi elzárásra ítélte. Nem ártana, ha más megyékben hasonlóan járnának el a szolgabíró urak a felekezeti békét zavaró baptistákkal.

Izgalmas temetés. E czim alatt a M. Sz. czimű ujság a következőket írja: A nazarénusok fanatizmusáról már sok historiát hallottunk, de ezek között is pártját ritkítja az az eset, amelynek most kolozsmegyei Tekéről érkezik híre, ahol saját gyermekük temetésén idéztek elő botrányt a szülők vakbuzgósága. *D. Orbán Mihály* czipész mester és felesége már pár év óta „hivők” voltak: áttértek a nazarénus vallásra, de 18 esztendősen leányuk nem akarta követni őket az új hitre, hanem megmaradt reformátusnak. A leány szombat este meghalt, halála előtt kijelentvén, hogy azt akarja, hogy a református egyház szertartása szerint temessék el. A szülők azonban nazarénus mód szerint akarták a temetést rendezni. Beleavatkoztak az ismerősök is. A szolgabíróhoz fordultak, a leány vallására és utolsó kívánságára hivatkozva, amire a szolgabíró elrendelte, hogy a leányt az általa vallott vallás szerint kell nyugalomra helyezni. Az apa ellenszegült, úgy, hogy délután 2 órától 4-ig tartott a huzakodás, míg végre az ifjuság kihozta a koporsót az udvarra és rázendített egyik zsolttárra. Az apa és anya erre bezárkóztak szobájukba és a temetés egész tartama alatt ki sem mozdultak. Vakbuzgóságuk annyira terjedt, hogy mikor a menet a temetőbe megindult,

akkor sem tágitottak s így leányukat utolsó útjára sem kísérték el. Egész Teke nagy felháborodással beszél a keményszívű szülők eljárásáról. — Eddig a szomorú történet. Száz meg száz eset ismétlődik ilyen és ehhez hasonló országszerte. A papok védtelenül állnak a tolakodó, műveletlen prófétákkal szemben. És a kormány mit csinál? Semmit. Türi, elnézi, hogy zavarják a vallási békét. A nagy-enyedi egyházi Értekelet kimondotta, hogy felír a kormányhoz, hogy rendezze a baptisták üzelmeit.

A francia katolikusok és a biblia. Egyik francia püspök nagyon feljajdult, hogy az egyházban veszedelmes áramlat indult meg. S mi csoda ez a veszedelmes áramlat? Az, hogy a biblia behatolt a papnövelő intézetekbe és a fiatal papok lelkét kezdi átalakítani. Több francia kath. pap azonban nem törődik a püspök szerinti veszedelmes áramlattal, hanem a párizsi érsek jóváhagyásával értekezletet tartottak a szentírásról és kimondták, hogy vissza kell helyezkedni az evang. alapjára, hogy sikerrel küzdhessenek meg a vallástalansággal. Ezzel világosan beismerték, hogy nem állanak evangéliumi alapon. Mi örvendünk, hogy az Isten megnyitotta a francia kath. papok szemét, hogy ők is lássanak. Bárcsak más országokban is követnék e szép példát — ha ugyan a pápa le nem ívat nekik.

FÖLVÉTEL.

Méltóságos *Lészay Ferencz* ur és neje által a kolozsvári ev. ref. Szeretetházhoz néhai *Lészay Ilona* leányuk nevére tett 6000 korona alapítványra egy 10 évet betöltött árva leány vétetik fel, ki az alapítvány jótéteményeit 1902. szeptember 1-től fogja élvezni.

Az alapító-levél értelmében folyamodhatik első sorban egy Kolozsmegye területén működött és elhalt tanítói, kántori vagy lévítai teendőket teljesített ev. ref. néptanító, másodsorban egy szintén Kolozsvármegye területén működött ev. ref. lelkész leányárva. Ha Kolozsvármegye mai területén sem ev. ref. néptanítói, sem lelkészi-árva nem lenne, ez esetben az erdélyi ev. ref. egyházkerület területén bárhol működött ev. ref. néptanító és lelkész árva is fölvehető az alapítvány terhére.

A folyamodványhoz melléklendő: az árva keresztlevele, iskolai, orvosi, újraoltási és szülője elhalálozási bizonyítványa.

Folyamodványok méltóságos *Lészay Ferencz* ur nevére czimezve, *Horváth János* szeretetházi igazgatóhoz (*Ferencz József*-ut 55. szám) 1902. augusztus hó 1-ig küldendők be.

ÉRTESITES.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület internátussal kapcsolatos „Szeretetházába” az 1902—1903. tanévre felvételtnek: 1. az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gym. tanárok 10 évet betöltött leány árvái, a félárva 100, az egész árvák 150 korona évi nyugdíj járulékok befizetésének kötelezettsége mellett; 2. ugyancsak az erdélyi ev. ref. egyházkerületből ev. ref. lelkészek és gym. tanárok leányai 240 korona, s végül más szülők leányai az ország bármely részéből évi 400 korona teljes ellátási díjért.

Az árvák folyamodásához a gyám mellékelni

Mai képünkhöz.

tartozik: az árva keresztlevelét, iskolai, orvosi, újraoltási bizonyítványait, a családi értesítőt s végül a szülők elhalálozási bizonyítványát; a fizető növendékek keresztlevelüket, orvosi- és újraoltási bizonyítványukat. Az árvák kérvénye és mellékletei árvaügyben bélyegmentesek. Az árvák folyamodásukat az illetékes esperesi hivatal útján, a fizető növendékek közvetlenül a „Szeretetház intéző bizottságához” címelve, Horváth János igazgató kezéhez (Ferencz József-út 55. sz.) f. évi augusztus hó 1-ig adhatják be.

Az intézetben alkalmazott okleveles tanítónő a zongorából, német- és francia nyelvből magán órákat ad. Zongora magán órák díja havonként 6 korona, francia nyelv 6 korona, német nyelv 4 korona. A magán órák díja havonként, az ellátási díj negyedévenként és pedig szeptember hó első felében, november hó 15-ig, január hó 31-ig és április hó 15-ig előre fizetendő az intézet pénztárába.

A fent jelzett ellátási díjon felül orvosi gyógyszer nem) fölszerelési díj stb. egész tanévre 20 korona, mely összeg a tanév elején előre egy összegben fizetendő.

Az árvák tartoznak magukkal hozni 6 inget, 2 lábravalót (bugyi) 2 hálókabátot, 2 téli, 2 nyári alsó szoknyát, 10 zsebkendőt, 4 pár harisnyát, 2 pár cipőt (1 pár uj legyen), 3 kötényt, 1 téli és 1 nyári kalapot, 1 őszi és 1 téli felöltőt, 2 rend nyári, 2 rend téli ruhát.

A fizető növendékek magukkal hozandó ruha, ágyneműi és egyéb tárgyai a következők:

6 ing, 4 lábravaló (bugyi), 3 hálókabát, 2 barchent és 3 színes nyári alsó szoknya, 12 drb. zsebkendő, 6 párharisnya, 3 asztalkendő, 4 törülköző, 6 kötény, 2 pohártörő, 2 pörtörő, 3 fejre való kendő, 1 szennyes ruhazsák. Ágynemű: 1 matrác (ágy nagysága 180—90), 1 párna, 1 paplan. A párnára és paplanra 3 huzat, 3 alsó lepedő, 2 pár bőr cipő, 1 pár papucs, 1 napernyő, 1 esőernyő, 1 téli nagykendő, 1 téli felöltő és kalap, 1 nyári vagy tavaszi felöltő és kalap, 1 ünneplő szövet-ruha, 2 nyári mosó-ruha, 2 iskolai viselő szövet-ruha, 1—1 pár téli és nyári keztyű (a téli ruhaneműek a hűvös idő beálltával isküldhetők); fog-, haj-, ruha- és cipő-kelek; fogszappan- vagy por és mosdó-zsappan; 2 üveg-pohár, evőeszközök u. m.: 1 kanál, 1 villa, 1 kés, 1 kávéskanál, melyek az illető monogrammjával legyenek ellátva. A ruhanemű és egyéb tárgy a tulajdonosnak egészen kiirt nevével legyen megjelvezve és darabonként számozva. A jegyzés jegyzőtintával történjék.

Ezen tárgyak a belépéskor jegyzék szerint átvetetnek az intézetben.

Egyebekben felvilágosítással az intézet igazgatója készséggel szolgál, ha az illető megfelelő posta-bélyeget mellékel.

Horváth János, igazgató.

Szép jelenetet ábrázol a mai képünk: Két nagy költő, *Petőfi S.* és *E. Kovács Gyula* találkozását haláluk után. A rokon lelkek találkoznak; mindketten ugyanazon érzelmek voltak harcosai, költészetükben ugyanazon érzelmek hangjai csendültek meg. *Petőfi* Sándor, kit bátran mondhatunk a világ egyik legnagyobb költőjének, lírai (elbeszélő) népies verseivel, páratlanul áll költészetünkben; remek dala, szívből jött, szívhez szóló költeményei elragadók, fölségesek. *Kovács Gyula* költészetében hasonló érzelmek hurjai csendülnek meg: bübajos dalaival, kedves verseivel halhatatlan nevet vívott ki magának! De nagy volt ő mint színész is. A kolozsvári nemzeti színház ünnepelt kedves alakja vala. Ha azok a „deszkák” hol ő leélte napjait, megszólalni tudnának, sok dicsőretet mondanának az ő kitünő játékáról. És ma már mindketten alusszák az igazak álmát. *Petőfi* sírját nem ösmerjük; a segesvári csatában (1848) esett el, tetemét az elesettekkel egy közös sírba dobták. Így megjósolta ő ezt az „Egy gondolat bánt engemet” című versében. *E. Kovács Gyula* a nyáron lesz három éve, hogy elköltözött az élők sorából. *Segesváron*, a segesvári csata emlékére készített „*Petőfi emlék*” leleplezése alkalmával szavalt utójára. Ez volt hatyru dala. E versében megidézte *Petőfi* szellemét, vele társalgott hozzá beszélgetett. S alig hogy bevégezte hatalmas szózatát, a látomás valóra vált: színről-színre látta a nagy szellemóriást, a hős vitézt, a nagy népköltőt: szívszélhűdésben hirtelen meghalt; lelke felszált oda, hol dicsőségben él és lakozik az, kit földi életében annyira szeretett, érte rajongott és hogyha éltökben szeretetben nem ölelkezhetek, találkoztak legalább az élet után. E szép jelenetet örökíti meg a mai képünk. *Petőfi* tárt karokkal fogadja a rokon lelkületű *E. Kovács Gyulát*. Alant a segesvári csata emlék-oszlop és a *Petőfi-ház* látható. Áldott legyen emlékek, legyen csendes síri álmok. (B.)

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak. A. 22. számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: *MtÉ IX. r. A guta ütött ember kíséroeinek hitel.* 2. *MtÉ. 3. Az írástudók gondolatjait.* 4. *A beleg aszszonyt.* 5. *A sokaságot.* 6. *A siposokat.* stb.

Helyesen fejtették meg. Gr. Zedtwitz F.-né (2), (Asch, Csehország) Csusz K. (4), Ekkert Gy. (9), Gál F. (3), Gáspár G. (2), Szabó F.-né (1).

Kocsis István, Németh László, Wallingford. Conn. Amerika. A lapot, a mai számtól kezdve utnak indítottuk részökre. Egy egész évre az előfizetés ára: **1 (egy) dollár és 30 ct. lessz.** Legyenek szívesek postafordultával a jelzett összeget a kiadóhivatalnak megküldeni. Lapunk iránt való szíves érdeklődésüket, köszönettel vettük. Isten áldása legyen rajtuk.

Tudakozzátok az írásokat . . . János ev. V. 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas.	jun. 8.	Z-ídő lev. VII. Kr. örökkévaló főpap.
Hétfő	9.	VIII. Miben áll-a Krisztus főpapsága.
Kedd	10.	Ján. jel. X. Mikor leszén vége az Antikrisztus országának
Szerda	11.	Jerém. II Babilon rolását megjósolja.
Csüt.	12.	Példab. XIV. A búlések és a tudatlanok állapota.
Péntek	13.	Krónikák II. Salamon templomépitése.
Szombat	14.	Zsolt. 135. Dicsérjük az Istent mindnyájan.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Hol meg írva az, hogy Jézus is fizetett adót?

Kihez hasonlítjátok az Istent és kicsodát hasonlítottok ő hozzá?

Cselek. XVII. 29.

* A ki **tíz bibliai kérdésre**, helyes feleletet küld be, annak lapunkat egy negyedévig **ingyen** megküldjük. Megfejtéseket (egy levelező-lapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (**Kolozsvár**, ref. theologia 5-ajtó) tessék elküldeni.

Nyomatott az „Ellenzék” könyvnyomdájában Kolozsvárt.